

ANALIZA INDICATORILOR PRINCIPALI AI DEZVOLTĂRII IMM-urilor AGRICOLE

**Vladimir CUCIREVII¹, doctor, conferențiar cercetător,
Institutul Național de Cercetări Economice, Republica Moldova**

Conform datelor Biroului Național de Statistică, în articolul dat sunt analizați în dinamică: indicatorii care reflectă activitatea IMM-urilor în sectorul agricol; tendințele creșterii (descreșterii) numărului de întreprinderi, numărului de salariați în întreprinderile și IMM-urile din sectorul agricol în comparație cu întreprinderile și IMM-urile din toate sectoarele economiei; indicatorii care reflectă coraportul dintre veniturile din vânzări, rezultatul financiar al întreprinderilor din agricultură către acești indicatori în toate întreprinderile din sectorul economiei naționale. Datele analizei demonstrează că numărul întreprinderilor din agricultură, care au primit profit, este în creștere, iar ponderea IMM-urilor care au primit profit este o cifră impunătoare și se află în creștere. Dar, și dinamica întreprinderilor din agricultură, care au primit pierderi, este mereu în creștere. Numărul întreprinderilor mici, care au primit pierderi, s-a majorat de la 255 de unități, în 2007, până la 383 mii de unități, în anul 2015. Cel mai mare număr de întreprinderi care aduc pierderi sunt întreprinderile micro, numărul lor s-a majorat atât în valoare absolută, cât și ca pondere în totalul întreprinderilor din agricultură cu pierderi.

Cuvinte-cheie: venituri din vânzări, rezultat financiar, întreprinderi cu profit, întreprinderi cu pierderi.

In the given article, based on National Bureau of Statistics data, there are analyzed in dynamic: indicators that reflect the activities of SMEs in the agricultural sector; the trends of increasing (decreasing) number of enterprises, and the number of employees in enterprises and SMEs in the agricultural sector compared to enterprises and SMEs from all sectors of the economy have been analyzed; there are analyzed indicators reflecting the correlation between sales revenue, financial results of enterprises from agriculture to these indicators in all enterprises of the national economy. Data analysis shows that the number of enterprises in agriculture that have received profit is increasing and the share of SMEs that have received profit is an imposing figure and is growing. But the dynamics of enterprises in agriculture that have had losses is continuously growing. The number of small businesses that have had losses increased from 255 units, in 2007, to 383 000 units, in 2015. The largest numbers of businesses that bring losses are micro enterprises; their number has increased both in absolute terms and as share of total enterprises in agriculture with losses.

Keywords: sales revenue, financial result, profit enterprises, enterprises with losses.

**JEL Classification: Q1, Q12, Q22, Q23.
CZU: 334.7.012.64+631.115](478)**

Introducere. Procesele transformărilor structurale în economia Republicii Moldova au provocat apariția multiplelor întreprinderi pe baza proprietății private, care asigură atât procesul de producție, cât și prelucrarea și comercializarea produselor agricole.

Procesele demografice din Republica Moldova se răsfrâng negativ și la încadrarea forței de muncă în întreprinderile ocupate în sectorul agrar. Pilonul principal de dezvoltare și sursa de creștere economică este re tehnologizarea prin atragerea de investiții în întreprinderile care produc producție din sectoarele vegetal și animalier, monitorizarea din partea organelor oficiale ale statisticii a eficienței activității agenților economici după mărime și genuri de activitate.

Din lucrare se vede că deși numărul IMM-urilor din sectorul agrar este mereu în creștere și alcătuiește o pondere înaltă în totalul întreprinderilor, totuși o treime din vânzări le revine întreprinderilor mari, ponderea căroră în numărul întreprinderilor este mică, iar vânzările lor sunt destul de mari. Destul de mare este ponderea IMM-urilor cu pierderi în toate întreprinderile din agricultură cu pierderi, deși factorii care influențează sunt diferiți, mai des factorii naturali (seceta, înghețurile), embargourile dar și factorii subiectivi – managementul defectuos din partea proprietarilor întreprinderilor.

Crearea IMM-urilor în agricultură contribuie la dezvoltarea activității economice în acest sector. Impactul sectorului IMM asupra structurii economiei se caracterizează, în primul rând, prin numărul și ponderea IMM-urilor; structura sectorului, evoluția indicatorilor respectivi.

¹ © Vladimir CUCIREVII, vladimir.cucirevii@gmail.com

Conform clasificatorului activităților din economia Moldovei al BNS – CAEM, ediția a V-a, sectorul agrar include următoarele denumiri:

A00 Agricultură, silvicultură și pescuitul total:
inclusiv:

A01 Agricultură, vânătoarea și serviciile;

A02 Silvicultură și exploatarea forestieră;

A03 Pescuitul și acvacultura.

Conținutul de bază

Schimbări radicale în numărul IMM-urilor din agricultură pot interveni în orice moment, de aceea un monitoring permanent al mișcării numărului lor este de folos statului și grupurilor de economiști, specialiști în agricultură. Conform datelor BNS în anul 2015 activau 49,8 mii de unități, dintre care în agricultură, silvicultură și pescuit – 3,17 mii.

Pe parcursul ultimilor ani numărul IMM-urilor pe genuri de activitate de întreprinzător este în creștere. În silvicultură, exploatarea forestieră și servicii se observă în dinamică creșterea ponderii IMM-urilor în numărul întreprinderilor până la 88,4% în anul 2014 după metodologia veche și 96,3% în anul 2015 după metodologia nouă. În subramurile pescuitul și piscicultura toate întreprinderile sunt IMM-uri.

Tabelul 1

Dinamica numărului întreprinderilor agricole: agricultura, silvicultura și pescuitul, mii un.

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Numărul de întreprinderi, total	2,21	2,22	2,32	2,38	2,46	2,54	2,71	2,95	3,05	3,17
IMM total, inclusiv:	2,14	2,15	2,25	2,32	2,40	2,47	2,65	2,88	2,98	3,09
întreprinderi mijlocii	0,46	0,35	0,32	0,30	0,23	0,22	0,22	0,23	0,228	0,22
întreprinderi mici	0,62	0,69	0,75	0,80	0,85	0,86	0,91	0,95	0,97	1,05
întreprinderi micro	1,05	1,10	1,19	1,22	1,31	1,39	1,51	1,70	1,79	1,82

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Numărul persoanelor care activează în IMM-uri în anul 2015 a constituit 281,4 mii persoane, ponderea salariaților din IMM-uri în total constituie 55,1%.

În perioada anilor 2007-2014 se observă o diminuare a numărului de salariați în agricultură, silvicultură și pescuit de la 88,8 mii în anul 2007, până la 46,7 mii în anul 2014, în perioada a doua până la 47,0 mii în 2014* și 46,3 mii în anul 2015. Analogic, are loc în dinamică o descreștere a numărului de salariați în IMM-urile din agricultură de la 49,2 mii de persoane în anul 2007 până la 34,67 mii de persoane în anul 2014, în perioada a doua până la 35,18 mii în 2014* și 35,5 mii în anul 2015 (tabelul 2).

Tabelul 2

Dinamica numărului mediu de salariați în întreprinderile agricole: agricultura, silvicultura și pescuitul

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Numărul mediu de salariați, total, mii pers.	88,8	78,7	71,3	64,8	50,5	47,9	47,5	46,7	47,0	46,3
IMM total, mii pers. Inclusiv:	49,2	53,8	51,0	48,1	37,7	36,2	35,7	34,67	35,18	35,5
întreprinderile mijlocii	43,8	36,0	32,3	29,5	19,1	17,7	17,0	16,5	16,5	15,8
întreprinderile mici	11,6	14,6	15,6	15,5	15,1	14,9	14,8	14,1	14,3	15,5
întreprinderile micro	4,3	3,3	3,4	3,1	3,5	3,7	3,7	4,0	4,3	4,2
Pondere IMM-urilor în total salariați, %	55,4	68,4	71,5	74,2	74,6	75,5	75,1	74,2	74,8	76,7

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Pondere numărului de salariați ai IMM-urilor în silvicultură în raport cu totalul silviculturii este în creștere de la 47,2% până la 75,8% în anul 2014, în perioada a doua – 78% în 2014* și 83,7% în anul 2015,

deoarece numărul salariaților în silvicultură descrește, iar al salariaților din IMM-urile din silvicultură este în creștere.

Aprecierea generală a mărimii și evoluției **veniturilor din vânzări** are menirea de a examina dimensiunea lor absolută și relativă în comparație cu rezultatele anilor precedenți.

Sectorul agricol în comparație cu alte sectoare are o pondere mică a veniturilor din vânzări în venitul tuturor întreprinderilor – 2,8% în 2007, 4,2% în anul 2014, în perioada a doua de analiză – 4,1% în 2014* și 4,2% în anul 2015. Dinamica creșterii veniturilor din vânzări în agricultură are valori pozitive și este în permanentă creștere.

Ponderea veniturilor din vânzări a IMM-urilor în totalul veniturilor pe toate întreprinderile din agricultură este aproape constantă la nivel de 65,2-68,9% și de două ori mai mare decât ponderea IMM-urilor pe toate sectoarele. Cel mai mare volum de vânzări din IMM-uri au întreprinderile mijlocii, și întreprinderile mici (tabelul 3).

O parte considerabilă din volumul vânzărilor o au **întreprinderile mijlocii** din agricultură, în anul 2014 ponderea lor în vânzările din agricultură alcătuia – 26,5%, în anul 2014* – 26,5%, iar în anul 2015 – 25,3%. **Întreprinderile mici** din agricultură au realizat mărfuri și servicii față de total în agricultură în anul 2014 – 33,7%, în anul 2014* – 33,8%, iar în anul 2015 – 35,6%. **Întreprinderile micro** au vânzări în raport cu totalul vânzărilor în agricultură în anul 2014 – 5,3%, în anul 2014* – 5,4%, iar în anul 2015 – 5,2%.

Tabelul 3

**Dinamica veniturilor din vânzări ale
întreprinderilor agricole: agricultura, silvicultura și pescuitul**

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Volumul vânzărilor, total, mil. lei	4184,2	5639,3	4807,0	7020,4	8307,8	7257,6	8931,6	10721	10749	11835
IMM total, mil. lei, inclusiv:	2871,3	3680,2	3161,6	4588,9	5615,6	4930,3	6157,7	7040,8	7071,1	7836,6
întreprinderi mijlocii	1748,4	2147,6	1652,7	2237,8	2486,8	2283,2	2613,7	2850,2	2850,2	3000,0
întreprinderi mici	865,1	1288,7	1258,6	1997,6	2723,0	2262,5	3057,7	3617,9	3639,3	4219,0
întreprinderi micro	257,8	243,9	250,3	353,5	405,8	384,6	486,3	572,7	586,6	617,5
Ponderea IMM în total vânzări, %	68,6	65,2	65,7	65,4	67,5	67,9	68,9	65,6	65,8	66,2

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

O pondere înaltă în venitul din vânzări au IMM-urile din silvicultură indiferent de oscilațiile datelor pe ani la rând. Cota ramurii **pisciculturii** din vânzări în întreprinderile din agricultură a atins în anul 2014 cifra de 0,26%, în anul 2014* – 0,26%, iar în anul 2015 – 0,24%. Întreprinderile din ramura pisciculturii toate sunt IMM-uri.

Datele prezentate în tabelul 4, atestă evoluția instabilă a **rezultatelor financiare** în sectorul agriculturii, silviculturii și pescuitului în perioada anilor 2007-2014 și 2014*-2015. În particular, este o dinamică pozitivă a rezultatelor financiare din agricultură.

Dacă ponderea din vânzări a sectorului agricol în toate întreprinderile este mai mică, apoi acest sector generează profituri mai mari în total pe genuri de activitate. Ponderea profiturilor din agricultură în totalul profiturilor constituie: în anul 2007 – 4,6%, în 2008 – 5,2%, în 2010 – 8,2%, în anul 2011 – 9%, în 2014 – 24,9%, iar în perioada a doua 2014* – 25,0% și în anul 2015 – 3,7%.

Datele din tabelul 4 reflectă depășirea ponderii profitului obținut de IMM – în agricultură, față de IMM-urile din toate întreprinderile pe anii analizați: în 2007 – de 2,15 ori, în 2008 – de 2,25 ori, în 2010 – de 2,06 ori, în 2011 – de 2,02, în 2013 – de 1,70 ori, în 2014 nu este depășit din partea IMM-urilor, în anul 2014*, de asemenea, nu este depășit, iar în anul 2015 este foarte mic profitul până la impozitare în agricultură și raportul dat nu caracterizează tendințele anterioare.

În anul secetos 2012 volumul producției vegetale a fost 11958 milioane de lei ceea ce constituie 87,9% față de anul 2010 și 76,0% față de anul 2011 și, de aceea, sectorul agricol a obținut un profit scăzut de 101

milioane de lei ceea ce este de 13 ori mai mic față de anul precedent, iar IMM-urile din acest sector au obținut pierderi de 53,4 milioane de lei.

Tabelul 4

**Rezultatul financiar al întreprinderilor
din agricultură până la impozitare, profit (+), pierderi (-)**

Indicatorii	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Rezultatul financiar total, mil. lei	497,2	802,0	-191,1	1088,2	1311,3	101,0	470,8	914,6	913,3	128,0
IMM total, mil. lei Inclusiv:	380,4	635,5	-39,8	863,3	951,8	-53,4	389,7	687,9	686,4	328,6
întreprinderi mijlocii	216,7	388,9	-74,8	389,8	382,7	29,1	195,9	279	279,4	109,5
întreprinderi mici	129	215,4	32,3	396,6	498,7	-41,6	187	366,3	365,4	214,5
întreprinderi micro	34,7	32,2	2,7	77	70,4	-40,9	6,8	42,1	41,6	4,6
Ponderea IMM în rezultatele financiare, %	76,5	79,2	-57,4	79,3	70,0	-52,8	82,7	75,2	75,7	256

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

În silvicultură ponderea IMM-urilor în rezultatele financiare ale silviculturii este destul de mare. În piscicultură, cu excepția anului 2007, când a fost obținut profit în valoare de 78 milioane de lei, în ceilalți ani sunt pierderi.

Analiza numărului de întreprinderi care au primit profit. Datele tabelului 5 demonstrează că numărul întreprinderilor din agricultură care au primit profit este în creștere, iar ponderea IMM-urilor care au primit profit este o cifră impunătoare și se află în creștere.

Numărul întreprinderilor din agricultură care au generat profituri către numărul total de întreprinderi din agricultură constituie în anul 2007 – 49,3%, în 2009 – 39,7%, în 2011 – 58,3%, în 2012 – 39%, în anul 2013 – 51,0%, în 2015 – 49,8%. Cum se vede diapazonul oscilațiilor întreprinderilor rentabile este destul de mare – între 39% și 58,3%, la rezultatele cărora au influențat și criza economico-financiară mondială din anul 2009 și seceta din 2012.

În silvicultură numărul de întreprinderi, care au generat profituri, în anul 2010 constituie – 58,3%, în 2011 – 53,8%, în 2012 – 77,8%. În anul 2015 silvicultura dispunea de 50% din numărul de întreprinderi, care au obținut profituri, pe când în întregime pe ramura agriculturii – 49,5%.

Tabelul 5

Dinamica numărului de întreprinderi din sectorul agrar care au primit profit

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Număr de întreprinderi total, mii un.	1,074	1,161	0,922	1,40	1,43	0,976	1,38	1,61	1,64	1,579
Numărul IMM, mii un.	1,025	1,123	0,805	1,35	1,37	0,937	1,34	1,56	1,59	1,54
Ponderea IMM în total întreprinderi din agricultură, %	95,4	96,3	97,0	96,0	96,0	96,0	97,1	97,0	97,0	97,5

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Analiza rezultatelor financiare ale întreprinderilor cu profit. În perioada anilor 2007-2014 în toate întreprinderile mărimea medie a profitului pe o întreprindere, care a primit profit, a constituit 795,7 mii lei, iar în întreprinderile din sectorul agrar media profitului pe o întreprindere este de 843,04 mii lei sau cu 5,9% mai mare. În IMM-urile din toate sectoarele care au primit profit, media profitului pe o întreprindere constituie 411 mii lei, iar în IMM-urile din agricultură, care au primit profit, la o întreprindere îi revine în mediu 765 mii lei profit sau de 1,86 ori mai mult în raport cu IMM-urile din toate ramurile. Întreprinderile mici, în mediu, în perioada anilor 2007-2014, au primit 375,5 milioane de lei, ponderea lor în totalul întreprinderilor din agricultură, care au primit profit, constituie 34,6%, întreprinderile mijlocii, în mediu, au primit 327 milioane de lei cu o pondere de 30,4% din total și întreprinderile micro, consecutiv, în această perioadă, au primit 81,4 milioane de lei, profit cu o pondere de 7,5%.

Tabelul 6

Rezultatul financiar al întreprinderilor din sectorul agrar cu profit, mil. lei

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Rezultatul financiar, total, mil. lei	790,1	1034,9	531,9	1328,4	1650,1	726,4	1026,5	1484,7	1489,3	1178,4
IMM total, mil. lei, inclusiv:	603,6	799,5	412,8	1031,3	1165,2	437,5	739,2	1001,1	1005,7	896,0
întreprinderi mijlocii	318,0	455,7	166,1	497,9	440,0	195,0	297,9	383,4	383,4	285,0
întreprinderi mici	211,6	277,5	188,2	486,8	611,3	200,0	362,4	517,8	521,0	518,5
întreprinderi micro	74,0	66,3	58,5	106,6	113,9	42,5	78,9	99,9	101,3	92,5
Ponderea IMM în rezultatele financiare, %	76,4	77,3	77,6	77,6	70,6	60,2	72,0	67,4	67,5	76,0

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Analiza numărului de întreprinderi care au suferit pierderi. Sursele generatoare de pierderi în sectorul agricol sunt următoarele:

Prima sursă. Producătorii care exportă produse agricole în Rusia recunosc că embargourile impuse au efecte dureroase asupra mai multor ramuri ale sectorului agricol (vinificația, horticultura, legumicultura).

A doua sursă, care influențează la pierderile în întreprinderile din sectorul agricol, este seceta, în Republica Moldova odată în 3-4 ani, dar mai des bântuie seceta atunci când brusc scade producția vegetală și animalieră.

A treia sursă, care contribuie la generarea pierderilor, sunt înghețurile la sol primăvara sau toamna târziu, mai ales care au avut loc în luna aprilie 2016, când în rezultatul unui ciclon a înghețat roada de mere și prune a fermierilor și procesatorilor din nordul Moldovei.

A patra sursă, care este cauza obținerii pierderilor de către întreprinderi, este managementul defectuos, care ar putea fi una dintre cauzele situației create în întreprinderile din sectorul agrar și capitalizarea fondurilor minime a firmelor mici.

A cincea sursă este costul înalt al producției și prețurile mici de livrare, precum și achitățile întârziate pentru produsele agricole.

A șasea sursă sunt prejudiciile aduse de ploi cu piatră, vânturi puternice, furtuni, inundații. Pierderile declarate de firme îngreunează, totodată, finanțarea de către bănci, întrucât întreprinderile respective nu pot oferi garanții pentru bani împrumutați.

A șaptea sursă este impedimentul pentru firmele mici privind accesul redus la resursele „ieftine” de finanțare. Structurile de creditare aplică, de multe ori, o dobândă exagerată.

Sectorul din agricultură necesită investiții de lungă durată și monitorizare frecventă de piață. Firmele pot fi capitalizate prin fonduri europene.

Datele tabelului 7 demonstrează că numărul întreprinderilor din agricultură, care au suferit pierderi este în creștere, mai ales numărul IMM-urilor în anii 2012, 2013, 2014 este în creștere semnificativă. Numărul întreprinderilor din agricultură care au generat pierderi către numărul total de întreprinderi din agricultură constituie în anul 2007 – 47,8%, în 2008 – 41,4%, 2009 – 56%, 2010 – 36,2%, 2011 – 37,3%, 2012 – 56,0%, 2013 – 43,7%, 2014 – 40%, 2014* – 41,6%, în 2015 – 45,7%. Dinamica întreprinderilor din agricultură care au avut pierderi este mereu în creștere. În anul 2014 indicele creșterii în raport cu 2007 este de 1,20, în anul 2015 – 1,43. Ponderea IMM-urilor în agricultură în numărul întreprinderilor din agricultură care au primit pierderi a crescut în anul 2014 comparativ cu anul 2007 cu 2,3 p.p. de la 97,0% până la 99,3%, iar numărul lor – de la 980 unități până la 1180 unități, pe când în anul 2015 creșterea lor a fost de un punct procentual, iar numărul – de la 980 unități până la 1410 unități.

Numărul întreprinderilor mici care au obținut pierderi în valoare absolută s-a majorat de la 255 unități în 2007 până la 284 unități în anul 2014, până la 293 mii unități în 2014* și până la 383 mii unități în anul 2015. Cel mai mare număr de întreprinderi care aduc pierderi sunt întreprinderile micro. În perioada anilor 2007-2014 numărul lor a crescut cu 277 unități de la 565 unități până la 842 unități în 2014 sau cu 49%, în anul 2015 până 971 unități, iar ponderea lor în totalul întreprinderilor din agricultură cu pierderi s-a majorat cu 13,55 p.p. (de la 56,0% până la 70%) în anul 2014 și până la 70% în 2015.

În silvicultură situația este cu mult mai bună, numai două din cele 24 de întreprinderi care activează au obținut pierderi. Numărul întreprinderilor din piscicultură care au suferit pierderi constituie circa 57 de unități și toate sunt IMM-uri.

Tabelul 7

Dinamica numărului de întreprinderi din sectorul agrar care au suferit pierderi

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Numărul de întreprinderi total, mii un.	1,01	0,92	1,30	0,88	0,94	1,44	1,20	1,20	1,27	1,45
Numărul IMM, mii un.	0,98	0,90	1,25	0,86	0,92	1,42	1,18	1,18	1,25	1,41
Ponderea IMM în total întreprinderi, %	97,0	97,8	96,2	99,4	98,2	98,5	98,5	99,3	98,4	98,0

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Rezultatul financiar al întreprinderilor care au suferit pierderi. În sectorul agricol, întreprinderile agricole în dinamica indicatorilor analizați generează pierderi din ce în ce mai mari, mai ales în anul de criză 2009, și anul cu condiții nefavorabile în agricultură – 2012. În IMM-urile din agricultură, de asemenea, sunt generate pierderi, ponderea cărora în toate pierderile în întreprinderile din agricultură care au suferit pierderi sunt în diapazonul de 62,6-78,5%, sume mai mari decât ponderea IMM-urilor din toate sectoarele. Cele mai mari pierderi în IMM-urile din agricultură sunt fixate în anul 2009, an de criză financiară globală și în anul 2012, când a bătut seceta în țară.

Mai multe pierderi generează întreprinderile mici și mijlocii din agricultură. Suma pierderilor în silvicultură nu este atât de mare și, după anul 2010, ea descrește în fiecare an, atingând suma de 0,8 milioane de lei în anul 2014, iar în anul 2015 din nou a crescut până la 4,1 milioane de lei. Aceste pierderi le-au obținut IMM-urile.

În subramura pescuitului numărul întreprinderilor care suferă pierderi au constituit 63,6% în anul 2007 și 77,6% în anul 2015. Pierderile pe care le primesc întreprinderile din această ramură sunt moderate, cu excepția anului 2010, când ramura a primit 77,6 milioane de lei pierderi.

Tabelul 8

Rezultatul financiar al întreprinderilor din sectorul agrar cu pierderi (-)

Indicatori	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2014*	2015
Rezultatul financiar, total, mil. lei	-292,9	-232,9	-723,0	-240,2	-338,8	-625,5	-555,6	-570,1	-576,0	-1050,0
IMM total, mil. lei Inclusiv:	-223,0	-162,9	-452,7	-168,0	-213,4	-491,0	-349,4	-313,4	-319,4	-567,5
întreprinderi mijlocii	-101,3	-66,8	-240,9	-48,2	-57,3	-165,9	-102,0	-104,0	-104,0	-175,5
întreprinderi mici	-82,5	-62,1	-155,9	-90,2	-112,6	-241,7	-176,3	-151,5	-155,6	-304,1
întreprinderi micro	-39,2	-34,0	-55,9	-29,6	-43,5	-83,4	-72,1	-57,9	-59,8	-87,9
Ponderea IMM în rezultatele financiare, %	76,2	70,2	62,6	70,0	63,0	78,5	63,0	54,9	55,4	54,0

Notă: 2014* – calculat după metodologia anului 2015, activitatea organizațiilor necomerciale nu a fost inclusă în calcule spre deosebire de anii precedenți.

Sursa: Calculele autorului în baza datelor BNS.

Concluzii

1. În perioada anilor 2007-2014 numărul IMM-urilor din agricultură este în creștere. Ritmurile medii anuale de creștere a acestor întreprinderi sunt moderate.

2. În această perioadă are loc o diminuare a numărului de salariați în toate întreprinderile, dar și în IMM-uri. Se observă o descreștere a numărului de salariați din agricultură, silvicultură și pescuit în comparație cu anul 2007 – cu 52,1%.

3. Dinamica creșterii veniturilor din vânzări în agricultură are valori pozitive și este în permanentă creștere.

4. Dinamica creșterii profiturilor în întreprinderile agricole este instabilă (sub influența diferitor factori naturali și legate de embargou), au loc oscilații mari a mărimii profiturilor, iar IMM-urile din agricultură

permanent generează profituri, cu excepția anului 2012 când a influențat seceta. În anul 2015 IMM-urile din sectorul agrar au obținut profituri în suma totală de 328 mii lei, pe când în total întreprinderile din agricultură – 128 mii lei, generatoare de pierderi au fost întreprinderile mari, care au avut 200 mii lei pierderi.

5. Dacă ponderea din vânzări a sectorului agricol în toate întreprinderile este mai mică, apoi acest sector generează profituri mai mari în total pe genuri de activitate. Datele statistice reflectă depășirea ponderii profitului obținut de IMM-uri în agricultură, în raport cu IMM-urile din toate întreprinderile pe anii analizați.

6. Numărul întreprinderilor din agricultură, care au primit profit, este în creștere, iar ponderea IMM-urilor, care au primit profit, este o cifră impunătoare și, de asemenea, se află în creștere. În anul 2015 silvicultura dispunea de 50% din numărul de întreprinderi, care au obținut profituri, pe când în întregime pe ramură agriculturii – 49,5%.

7. Ponderea IMM-urilor din agricultură în numărul întreprinderilor din agricultură care au primit pierderi este în creștere. Ponderea IMM-urilor cu pierderi în toate întreprinderile din agricultură cu pierderi se află în diapazonul 62,6-78,5%, sume mai mari decât ponderea IMM-urilor în întreprinderile din toate sectoarele care au suferit pierderi.

Mai multe pierderi generează întreprinderile mici și mijlocii din agricultură. Suma pierderilor în silvicultură descrește în fiecare an, atingând suma de 0,8 mil. lei în anul 2014, iar în anul 2015 au crescut până la 4,1 mil. lei. Aceste pierderi le-au avut IMM-urile.

Pierderile pe care le primesc întreprinderile din subramura pescuitului sunt moderate, cu excepția anului 2010, când ramura a avut 77,6 milioane de lei pierderi.

Referințe bibliografice

1. Activitatea agenților economici după mărime și forme de proprietate, 2006-2014. Banca de date Statistice Moldova. [Accesat 15 ianuarie 2016]. Disponibil: http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_24%20ANT_ANT030/ANT030300.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774.
2. Activitatea agenților economici după mărime și forme de proprietate, 2014-2015. Banca de date Statistice Moldova. [Accesat 15 ianuarie 2016]. Disponibil: http://statbank.statistica.md/pxweb/pxweb/ro/40%20Statistica%20economica/40%20Statistica%20economica_24%20ANT_ANT030/ANT030290.px/?rxid=b2ff27d7-0b96-43c9-934b-42e1a2a9a774
3. БАРАНОВ, Елена. Элементы методологии стратегического управления предприятиями аграрного сектора экономики Республики Молдова. In: Analele Institutului de Economie, Finanțe și Statistică. 2012, ediția a II-a, pp. 40-47. ISSN 1857-3630, ISBN 978-9975-4326-6-5.
4. SHAMIN, A. Baza metodologică pentru calcularea dimensiunilor optime ale organizațiilor agricole = Methodological basis for calculating the optimal sizes of agricultural organizations. In: Economie și Sociologie = Economy and Sociology. 2014, nr. 1, pp. 46-49. ISSN 1857-4130.

Recomandat spre publicare: 23.01.2017